

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår fil: B10-AA031
Vårt arkiv: 402
Saksbeh: A. Aarnes

Oslo, 10.sept. 2010

Forslag til forskrift om informasjonssikkerhet, tilgangsstyring og tilgang til helseopplysninger i behandlingsrettede helseregistre.

FFO viser til overnevnte høringsforslag og ønsker å gi noen kommentarer til innholdet.

Slik FFO vurderer det har departementet i dette høringsforslaget tatt viktige hensyn til personvernet. FFO mener det er positivt at regelverket utarbeides slik at tilgangstyringen reguleres, samt at de tekniske løsningene gjør at sensitive personopplysninger ikke kommer på avveie særlig når det skal åpnes opp for tilgang på tvers.

For at forskriften skal kunne etterleves på en adekvat måte er det en forutsetning at journalsystemer og andre teknologiske løsninger er på plass. FFO mener at det er bra at det settes krav til at teknologiske løsninger må være på plass før tilgang på tvers kan gis. Dette gjelder både strukturering av journalopplysninger, loggsystemer og autentiseringssystemer. Datatilsynet påpeker at det bør utarbeides et forslag under forskriftsnivå til minstestandarder for tilgang på tvers.

Erfaringene fra tilsyn med tilgangstyringen som har vært internt i en rekke helseforetak har avdekket dårlig kontroll med hvilke opplysninger ansatte tilegner seg. Tilgang på tvers vil kunne medføre enda dårligere kontroll med hvilke opplysninger som gjøres tilgjengelig. Det er derfor svært viktig at systemene for tilgangsstyring og informasjonssikkerhet er utviklet og utprøvd før en åpner for tilgang på tvers.

Strukturering av journal

Før det kan være aktuelt å åpne for tilgang på tvers må det også sikres at de elektroniske pasientjournalene er strukturert på en måte som gjør det bare er de opplysninger som er nødvendig for å yte helsehjelp som er tilgjengelig. Dette innebærer at de elektroniske pasientjournalene må struktureres slik at det er mulig å skille nødvendig helseinformasjon og annen sensitiv personinformasjon. Det er kun kjerneopplysninger som bør gjøres tilgjengelig på tvers. FFO er derfor fornøyd med at forslaget stiller krav om strukturering av journalene.

Samtykke fra pasienten for å tillate tilgang på tvers

Det at det stilles et eksplisitt krav om samtykke fra pasient for å gi tilgang på tvers er etter FFOs oppfatning veldig bra. Dette vil sikre at pasientene selv kan bestemme om det skal gis tilgang på tvers. Det er prinsipielt viktig at pasientene får bestemmelsesrett over egne helseopplysninger. Det er riktignok lagt inn forslag om unntak for samtykkeregelen i situasjoner der pasienten ikke er i stand til å gi samtykke ved nødvendig helsehjelp. FFO har ingen innvendinger mot at det innføres et slikt unntak for samtykkebestemmelsen.

Sperring av opplysninger

Forskriften gir pasientene rett til å sperre sensitiv personinformasjon slik at denne ikke blir synlig i journalen for alle som har tilgang til helseopplysningene. De sperrede opplysningene kan imidlertid gjøres tilgjengelig for det helsepersonellet som pasienten selv mener bør ha tilgang. FFO mener en slik mulighet til selv å styre hva som skal være tilgjengelig og hva som skal sperres er med på å styrke personvernet.

Autorisasjons og autentisering

FFO mener det er viktig at autorisasjonen for tilgang til journalopplysninger er knyttet til identitet og rolle. Dette betyr autorisasjon bare skal gis til entydig identifiserte brukere i bestemte roller. Dette må fremgå helt klart i forskriften.

Logging

Det er viktig at oppslag i pasientjournaler loggføres og kan etterkontrolleres for å kunne avdekke eventuelle urettmessige oppslag. Det er bra at pasientene får tilgang til oppslagene om seg selv slik at den enkelte kan se hvem som har vært inne og lest journalen.

Det er likevel nødvendig å påpeke at logging av oppslag i pasientjournaler bare kan komme som supplement og ikke som erstatning for god tilgangskontroll. Det er tilgangskontrollen og systemene rund dette som må danne basisen i sikkerhetsrutinene for å minimere muligheten for urettmessig tilegnelse av helseopplysninger. Det må understrekes at urettmessig tilegnelse i mange tilfeller skyldes dårlige tekniske løsninger og ikke at helsepersonell bevisst forsøker å snoke i pasientjournaler.

Tilgang for andre formål

FFO mener det er bra at det ikke åpnes for tilgang til helseopplysninger for andre formål enn pasientbehandling. Det er mange aktører som politi, Nav og lignende som kunne tenkt seg tilgang til personlige helseopplysninger. Den uttrykkelig formålsavgrensingen til pasientbehandling vil hindre slike aktører innsyn. Det styrker personvernet til pasientene.

Gjennomføring og etterlevelse av regelverket

Selv om FFO i store trekk er fornøyd med hvordan forskriften skal sørge for god informasjonssikkerhet og tilgangstyring med journalopplysninger, ser vi noen utfordringer for å få dette til i praksis. Det vil være ressurskrevende å få på plass alle de tekniske og organisatoriske løsningene som skal til for at kravene i forskriften kan oppfylles. Den anstrengte økonomien i helseforetakene kan føre til at arbeidet med å forbedre systemene med informasjonssikkerhet og tilgangsstyring ikke blir høyt nok prioritert. FFO er derfor bekymret for at utviklingsarbeidet på dette området skal

gjøres innenfor dagens budsjetttrammer. Det er svært viktig å få på plass systemer som tilfredsstillter forskriftskravene og dette må prioriteres. FFO vil derfor foreslå at det bevilges øremerkede midler til et slik utviklingsarbeid.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGORGANISASJON

Liv Arum

Generalsekretær